# Voorzieningenlijst Preventie

Preventie is een breed begrip en gaat dwars door het gehele sociale domein. Preventie komt dan ook in veel beleidsstukken terug, vaak als overkoepelend thema. Om overzicht te creëren in wat we doen op het gebied van preventie, is deze voorzieningenlijst opgesteld. De peildatum is november 2020. De lijst is niet uitputtend. Projecten, activiteiten, subsidiestromen kunnen immers, tijdens de looptijd van het beleidskader, wijzigen of eindigen. De voorziengingenlijst is dan ook een levend document. De Voorzieningenlijst is gekoppeld aan het beleidskader Preventie 2021 – 2025.

**Leeswijzer**
Als eerste worden alle kaders genoemd van waaruit wij werken op het gebied van preventie. Dit zijn de lokale, regionale en landelijke kaders. Vervolgens brengen we de subsidies op het gebied van preventie in beeld. Als laatste volgt een overzicht van alle activiteiten. De subsidies en activiteiten zijn ingedeeld in vier thema's (gezonde leefstijl, veerkracht en weerbaarheid, basis op orde en jeugd). Deze thema's worden ook in het beleidskader preventie gehanteerd.

# 1. Kaders (lokaal, regionaal en landelijk)

## 1.1 Lokale kaders

**Beleidskader Samen denken Samen doen 2018 - 2021**
De "bedoeling centraal" In het sociaal domein betekent dit dat we altijd starten vanuit de inwoner en zijn vraag. Dat is geen doel op zich, maar een middel. Een middel om te doen wat echt nodig is. We willen zien, horen en doen wat echt nodig is en daar samen zo goed mogelijk naar handelen. In het beleidskader Samen Denken Samen Doen van het Sociaal Domein staan zes thema's centraal:

1. Werken vanuit de bedoeling (is een overkoepelend thema)
2. Meedoen
3. Veiligheid
4. Armoede
5. Leefstijl
6. Mantelzorg

Preventie komt binnen elk inhoudelijk thema aan de orde.

**Uitvoeringsprogramma**
De ambities die staan beschreven in het Samen Denken Samen doen worden geconcretiseerd in het Uitvoeringsprogramma. De plannen uit het uitvoeringsprogramma dragen bij aan een inclusieve samenleving waarbij alle inwoners zoveel als mogelijk kunnen meedoen. Dit zijn onder andere:

A. Werken vanuit de bedoeling
B. Multifunctionele Ontmoetingsplekken
C. Platform vrijwilligers
D. Dementievriendelijke samenleving
E. InHuis steungezinnen
F. POH-jeugd
G. Vroegsignalering schulden

H. Welzijn op recept
I. Preventie Platform Jeugd
J. Knooppunt Mantelzorg

**Memo doorpakken sturen in het sociaal domein**
In deze memo is kort geschetst binnen welke context sturen in het sociaal domein plaatsvindt en wat dit betekent. Ook is op hoofdlijnen geschetst op welke manier we in Berkelland sturen in het sociaal domein willen invullen. Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:
- Positieve gezondheid
- Inzetten op preventie
- Werken vanuit de bedoeling
- Normaliseren en de-medicaliseren

**Beleidskader Schuldhulpverlening 2021 - 2024**
De gemeente Berkelland wil voorkomen dat inwoners te maken krijgen met problematische schulden. Wanneer toch schulden ontstaan willen wij de schulden zoveel mogelijk beperken. Zo zetten we in op extra aandacht voor preventie van problematische schulden. Wij signaleren dat inwoners te laat hulp zoeken bij schulden. Naast de uit de nieuwe Wet gemeentelijke schuldhulpverlening volgende verplichting om signalen te delen en hierop te acteren, pakken we de oorzaken van schulden aan (bijvoorbeeld analfabetisme, onverantwoord bestedingspatroon, langdurige werkeloosheid).

**Lokale inclusie agenda 2020 - 2021**
Sinds 14 juli 2016 geldt het VN-verdrag Handicap in Nederland. Het VN-verdrag verplicht Nederland ervoor te zorgen dat mensen met een beperking gelijkwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen. Het doel van het verdrag is het creëren van een inclusieve samenleving. Gemeenten zijn sinds de ratificatie van het VN-verdrag verplicht om voor de beleidsterreinen waarvoor zij verantwoordelijk zijn, te werken aan een geleidelijke uitvoering van het Verdrag. Dit in samenwerking met mensen met een beperking en de hen vertegenwoordigende organisaties. Gemeente Berkelland kiest voor een stap-voor-stap aanpak om met elkaar de Berkellandse samenleving toegankelijk(er) te maken voor mensen met een beperking.

**Woonvisie gemeente Berkelland 2020-2025**
Net als de rest van Nederland heeft Berkelland te maken met een ouder wordende bevolking, die steeds langer vitaal blijft en zelfstandig blijft wonen. We willen dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen.

**Lokaal Sport- en Beweegakkoord Heel Berkelland Beweegt! Nov 2020 – maart 2021**
Het lokaal sport en beweegakkoord kent drie ambities:
- Toekomstbestendig sport en beweeglandschap realiseren
- 18+ doelgroepen begeleiden naar een passend aanbod
- realiseren van een gezonde generatie

<u>Toekomstbestendig sport- en beweeglandschap realiseren</u>
In Berkelland staat de toekomst van de sportverenigingen onder druk door bevolkingskrimp. Terugloop van leden betekent voor de verenigingen afname van inkomsten bij gelijkblijvende lasten, afname van opbrengsten uit sponsoring en kantineverkoop. Daardoor is investeren in de toekomst lastig. Mede daardoor is het een

steeds grotere opgave voor verenigingen voldoende structurele vrijwilligers te werven en te behouden. Samen willen we zorgen dat meer mensen lid worden van een sportclub, om een stabiel ledenaantal te behouden en daarmee voldoende basis voor de sportinfrastructuur.

Berkelland wil verder bouwen aan het sportlandschap. Daarbij wordt gekeken naar de kern inclusief voedingsgebied. Meer samenwerking met partijen buiten de kern is vaak wenselijk. Belangrijk is de voorzieningen in de kern te behouden. De leefbaarheid behouden en onderlinge samenwerking stimuleren. En verschillende sportdisciplines behouden, zodat er voor iedereen een geschikte sport te vinden is.

Een stijgende lijn in het aantal sportende inwoners
Met het Sportakkoord verwachten we te bereiken dat meer Berkellanders gaan bewegen en sporten. We willen het percentage niet-sporters graag laten dalen. Om inwoners minstens één keer in de week te laten sporten/bewegen is een verandering van gedragspatroon nodig. Dat is moeilijk. En om voor het eerst te gaan bewegen of sporten moeten mensen vaak een drempel over. De partners van het beweeg- en sportakkoord verlagen de drempel door anderen op sleeptouw te nemen. Het is fijn als de nieuwe sporters in een warm bad terecht komen. Daarom zet het sportakkoord ook in op een passend sportaanbod voor iedereen. En op het bereiken van mensen door het aanbod op een aantrekkelijke manier te presenteren.

Bijdragen aan een gezonde generatie
Berkelland wil ervoor zorgen dat jongeren plezier krijgen en houden in bewegen. En dat zij kunnen bewegen en sporten in een gezonde omgeving. Daarom geven de partners van het sportakkoord extra aandacht aan sporten en bewegen voor kinderen. Daarbij richten zij zich op moeilijk bereikbare groepen.

Berkelland investeert in een gezonde generatie. Er zijn al veel projecten en initiatieven die zich hierop richten. Deze worden goed in beeld gebracht en gehouden. Deze ambitie gaan verder dan alleen bewegen en sporten. Een gezonde leefstijl is het doel. Ook voor jongeren geldt dat zij een passend beweeg- en sportaanbod vinden bij de verenigingen. Een aanbod dat aansluit bij hun wensen. Of zij nu een paar uurtjes voor de gezelligheid willen bewegen, willen investeren in hun gezondheid of meer prestatiegericht willen sporten. De beweegmakelaar kan bemiddelen tussen vraag en aanbod. Zorgprofessionals en onderwijzers/leraren kunnen doorverwijzen naar verenigingen. Door kennisdeling kan de deskundigheid worden bevorderd.

## 1.2 Regionale kaders

**Samen langer gelukkig en gezond leven in de Achterhoek. Een gezamenlijke, regionale visie op zorg en gezondheid en Regionaal preventie akkoord “gezond & geluk voorop in de Achterhoek 2020 - 2030**
Hier wordt gewerkt vanuit het concept Positieve gezondheid (Huber 2012):
*Gezondheid is het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven.*

Een gezonde leefstijl voorkomt of keert chronische aandoeningen

De partners willen voorkomen dat inwoners een chronische aandoening krijgen of dat een bestaande aandoening verergert. Een gezonde leefstijl (niet roken, gezond omgaan met: alcohol, slapen, stress, voeding en bewegen) helpt bij het voorkomen en/of zo mogelijk keren van chronische aandoeningen zoals Diabetes type 2, COPD, hart- en vaatziekten, depressie en overgewicht/obesitas.

Veerkracht en weerbaarheid zorgen ervoor dat inwoners mee blijven doen

Naast gezondheid zijn het verhogen van veerkracht en mentale weerbaarheid een speerpunt van de partners. Deze zorgen ervoor dat inwoners, ook bij tegenslagen, niet uitvallen maar kunnen blijven meedoen. Veerkrachtige en weerbare inwoners zijn mentaal sterk. Dat zorgt ervoor dat zij ook gedragspatronen kunnen doorbreken of anderen kunnen ondersteunen om dat te doen.

De basis op orde

Schulden en armoede kunnen zwaar op inwoners drukken. Het belemmert hun ontwikkelingsmogelijkheden. Wie arm is of (te hoge) schulden heeft, heeft vaak meer moeite om mee te doen aan de samenleving. Gedragspatronen doorbreken is dan moeilijk omdat alle aandacht uitgaat naar rondkomen en overleven. Daarom is ‘de basis op orde’ een essentieel onderdeel van het Preventie Akkoord. Alle partners nemen hun verantwoordelijkheid om te voorkomen dat inwoners in de schulden of armoede raken.

**Beleidskaders volksgezondheid 2017 – 2020**

Ondertitel is “positieve gezondheid en preventie”. Het doel is het bevorderen en beschermen van de inwoners en vooral die van kwetsbare groepen. Wij investeren in preventie ten gunste van een waardevol, zelfstandig en dus gezond leven van onze inwoners.

**Regionaal beweeg- en sportakkoord 2020 - 2030**

Visie: Wij willen dat Achterhoekers gezond zijn en daarover zelf de regie hebben.
Gezondheid, preventie en leefstijl zijn leidend, niet ziekte en behandeling. We spannen ons er samen maximaal voor in dat onze inwoners zich gezond en gelukkig voelen en minder zorg nodig hebben. Doelen:

- Mens centraal
- Passend wonen

Gezonde en sterke sociale structuren (de ambities van gezonde en sterke sociale structuren zijn uitgewerkt in het Preventie Akkoord).

**Bondgenootschap Geletterdheid Achterhoek**

In 2015 hebben 39 partijen in de Achterhoek het Convenant Bondgenootschap Geletterdheid Achterhoek ondertekend. De doelstelling van dit bondgenootschap is om gezamenlijk laaggeletterdheid in de regio Achterhoek te voorkomen en te verminderen. Inmiddels hebben nog veel meer partijen, waaronder gemeenten, organisaties, bedrijven en scholen, zich eveneens aangesloten. De bondgenoten spannen zich in om laaggeletterden op te sporen, door te verwijzen en uit de taboesfeer te halen. Verder zetten zij zich in om hun eigen communicatie-uitingen voor iedereen begrijpelijk(er) te maken.

**Achterhoek in Beweging**
Achterhoek in Beweging is een initiatief van de acht Achterhoekse gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre Oude IJsselstreek en Winterswijk. Samen met betrokken partners in o.a. zorg, onderwijs, cultuur, bedrijfsleven en sport stellen we binnen dit programma de kracht van bewegen en een gezonde leefstijl (met sport als katalysator) in de Achterhoek centraal. We vormen een dynamisch platform, waar alle regionale en lokale ambities, initiatieven, mensen en middelen bij elkaar komen. Achterhoek in Beweging kent de beweging in de regio en jaagt aan, motiveert, inspireert en verbindt. Samen werken we aan krachtige, levendige kernen, buurten en wijken in de Achterhoek met ruimte voor iedereen. Thema's:
- Gezonde jeugd
- Vitaal ouder worden
- Unieke sporten
- Vitale medewerkers
- talenten ontwikkeling
- Open club/vitale sportparken

**Ketenaanpak overgewicht jeugd 0-12 jaar**
Regionale afstemming, lokale uitvoering met partners vanuit GGDNOG, Yunio, onderwijs, kinderopvang, fysio. Berkellandfit voor uitvoering Cool2B fit programma voor kinderen met overgewicht/obesitas.

**Gecombineerde Leefstijl Interventies (GLI) /Slimmer**
Veel mensen vinden het lastig om zelfstandig aan de slag te gaan met gezonder leven. Het SLIMMER programma helpt hierbij. Een begeleidingsteam ondersteunt bij het aanpassen van voedingspatroon en beweegpatroon. Dit begeleidingsteam bestaat uit een diëtiste, een oefentherapeut/fysiotherapeut en een leefstijlcoach. Naast meer bewegen en gezondere voeding is er aandacht voor meer aspecten van een gezonde leefstijl, zoals gezond slapen en het verminderen van stress. Het programma is deels individueel en deels in een groep. Traject van twee jaar, vergoeding via Menzis, intake via huisartsen. Trajecten lopen in Neede, Eibergen en Borculo.

## 1.3 Landelijke kaders

**Nationaal preventieakkoord**
Het Nationaal Preventieakkoord heeft tot doel het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Jaarlijks sterven 35.000 Nederlanders door roken overgewicht of probleemdrinken. Ze zijn samen de grootste oorzaak van ziekte in Nederland. Met een aanpak van deze drie onderwerpen verbetert de gezondheid van veel mensen.

**Brede Regeling Combinatiefuncties**
Met cofinanciering van het Rijk zet de gemeente functionarissen in die sport/bewegen of cultuur combineren met ten minste één andere sector zoals onderwijs, zorg, welzijn of het bedrijfsleven. Het doel van deze landelijke regelingen is Nederlanders te motiveren voor deelname aan sport en/of cultuur.

In Berkelland werken 11,7 fte combinatiefunctionarissen (CF) vanuit Beweeg Wijs, Sport Federatie Berkelland, Muziek en Kunstwijs en Bibliotheek Oost-Achterhoek door middel

van sport en bewegen en kunst en cultuur aan preventie, het voorkomen of tegengaan van mentale, fysiek en cognitieve achterstanden. Naast het geven van bewegingsonderwijs, muziek en kunst- en cultuurlessen en leesbevorderingslessen binnen het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en kinderopvang, zijn de CF actief binnen het sociaal Domein. De CF ondersteunen verenigingen bij het uitbreiden van hun aanbod en het verbreden van hun doelgroepen. Samenwerking en verbinding om nieuwe kansen te creëren voor nieuwe kwetsbare doelgroepen. Zij organiseren valpreventie, wijksportgroepen en balkonsessies voor senioren. Integratie en participatie (beweeg)trajecten voor nieuwkomers en SDOA klanten, Fietslessen voor nieuwkomers. Naschools aanbod en vakantieactiviteiten voor kinderen van het basisonderwijs, Inzet van beweegmakelaar, die de individu begeleid naar een passend aanbod voor bewegen en/of cultuur. Cultuurmakelaar die de verbindingen versterkt voor cultuurpartners etc.

**Landelijk actieprogramma Kansrijke Start**
De eerste 1000 dagen van een kind zijn cruciaal voor een goede start. De gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller te zijn van problemen – zowel fysiek als mentaal – op latere leeftijd. Gemeenten, partijen uit de geboortezorg en de jeugdgezondheidszorg (JGZ) trekken daarom samen op om (kwetsbare) kinderen een betere kans te bieden om gezond op te groeien.

# 2. Subsidies

De hieronder genoemde subsidies worden gezien als vliegwiel om acties ten behoeve van preventie te initiëren en te stimuleren.

Voor het overzicht zijn de subsidies ingedeeld in de volgende thema's:
1. Gezonde leefstijl
2. Veerkracht en weerbaarheid
3. Basis op orde
4. Gezond en veilig opgroeien

Deze thema's sluiten aan bij het beleidskader Preventie

## 2.1 Gezonde leefstijl

**Stichting Sport Federatie Berkelland**
- Advies en ondersteuning bij bestuurlijke en organisatorische taken en/of de organisatie van sportactiviteiten
- Jaarlijks sportgerichte en verenigingsgerichte thema-avonden en cursussen
- Actief met en voor sportverenigingen om sporten te stimuleren
- Sportactiviteiten voor jong en oud
- Project 'Sport werkt'
- Etc.

**Berkelland Fit**
BerkellandFit is opgericht door eerstelijnszorgverleners in de gemeente Berkelland. De vereniging bestaat uit kinderfysiotherapeuten, diëtisten en psychologen werkzaam in de gemeente Berkelland. Er wordt gewerkt met de methodiek Cool2BFit. Dit is een sportprogramma voor kinderen met overgewicht. Er wordt gesport, maar daarnaast krijgen de kinderen ook tips over een gezonde leefstijl.

**GIDS-gelden: Gezond In De Stad**
Decentralisatie uitkering: gezondheidsverschillen lokaal terugdringen. Ingezet voor Tactus alcoholpreventie en bibliotheek laaggeletterdheid.

**Menzis Eurobudget**
Gemeenten die bij Menzis een collectieve zorgverzekering hebben voor inwoners met een smalle beurs, kunnen bij de zorgverzekeraar aanspraak maken op een Eurobudget. (één Euro per verzekerde). Berkelland zet het budget in ter ondersteuning van inwoners die sportief minder actief zijn en tegelijkertijd een grote afstand hebben op de arbeidsmarkt of van een minimuminkomen rond meten komen.

## 2.2 Veerkracht en weerbaarheid

**MEE Onafhankelijke cliëntondersteuning**
Onafhankelijke ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke

ondersteuning, preventieve zorg, zorg, jeugdhulp, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen.' Met andere woorden: het gaat om ondersteuning bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem met als doel de regie van de inwoner en zijn omgeving te versterken. Effect is dat de in de wet bedoelde inwoners niet tussen wal en schip vallen.

**Vluchtelingenwerk Oost Nederland**
Vluchtelingenwerk Oost Nederland is actief op het gebied van belangenbehartiging voor vluchtelingen en dienstverlening aan alle nieuwkomers. Zij bieden inburgeringstrajecten en maatschappelijke begeleiding.

**Begeleide Omgangsregeling (BOR) Humanitas**
BOR is er voor gescheiden ouders en hun kinderen die ondersteuning nodig hebben bij het opbouwen van de omgang. BOR verzorgt de begeleiding van (opbouw van) omgang door inzet van getrainde en gescreende vrijwilligers, ondersteund en begeleid door professionele coördinatoren. BOR herstelt de omgang tussen kind en uitwonende ouder en verbetert de relatie tussen gescheiden ouders. Hierdoor komt er rust en stabiliteit in de opvoedsituatie, verbeteren de ontwikkelingskansen voor kinderen, is er minder inzet nodig van dure hulpverlening en zijn er minder slepende procedures.

**Ruimte voor Anders Zijn**
Ruimte voor Anders Zijn wil ruimte maken en vragen voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Het is een gespreksmaatjesproject, waarbij vrijwilligers onder andere een luisterend oor bieden aan mensen met een psychiatrische achtergrond.

**Stadskamer Doetinchem**
De Stadskamer is opgericht uit de behoefte van mensen om te participeren. Voor veel mensen is het vaak niet vanzelfsprekend om uit zichzelf mee te doen. De Stadskamer ondersteunt en faciliteert waar nodig en gewenst, maar neemt de vraag van de vraagsteller nooit over. Bij de Stadskamer kan iedere inwoner terecht die op zoek is naar goede bezigheden of sociale contacten. *Het principe van de Stadskamer spreekt ons erg aan, daarom zijn we in onderzoek of we voor onze inwoners een Dorpskamer kunnen organiseren.*

**Humanitas Tandem**
Dit maatjesproject richt zich op mensen die om welke reden dan ook buiten de maatschappij staan of hebben gestaan. Het doel is sociaal en maatschappelijk isolement tegen te gaan en het terugdringen van vereenzaming. Een traject duurt gemiddeld een jaar.

**Ouderenwerk:**
Senioren Soos Ruurlo (locatie de Tapperij)
Gezellige middagen (muziek, lezing, dia's, spelletjes) en 2x per jaar samen eten (mei en oktober). Jaarlidmaatschapskosten

**Taalhuis**
In het Taalhuis werken bibliotheken, het Graafschap College, welzijnsorganisaties en anderen samen, ondersteund door de Stichting Lezen & Schrijven. Een Taalhuis is een plek waar mensen die moeite hebben met taal, elkaar kunnen ontmoeten. Ze helpen

elkaar. Vrijwilligers helpen om beter te lezen, te schrijven en om met een computer om te gaan.

**Trajectbegeleiding**
Het Graafschap College krijgt een subsidie voor trajectbegeleiding en kent een sterke verbinding met VMK. Trajectbegeleiders fungeren als een vooruitgeschoven post op de school. Ze worden ingeschakeld als er een zorgvraag is rond een student. Trajectbegeleiders willen studenten een mooi toekomstperspectief bieden en ervoor zorgen dat ze niet voortijdig uitvallen. Het voordeel aan de trajectbegeleiders is dat ze in de leefwereld van het kind aanwezig zijn en zo snel kunnen inzetten op een zorgvraag. Indien nodig wordt er contact gezocht met ouders en het lokale team.

## 2.3 Basis op orde

**Stichting Schuldhulp Op Maat (SOM)**
De vrijwilligers helpen mensen die in financiële problemen zijn geraakt, ter aanvulling en ondersteuning van de professionele hulp.

**Humanitas (financiële) thuisadministratie**
Ondersteuning bij de financiële administratie: het op orde brengen en houden van de financiële administratie zodat zij zelfstandig verder kunnen en schulden (waar mogelijk) voorkomen worden. Een traject duurt maximaal een jaar.

**Stichting Financieel Sterk**
Hoofddoel: het in een heel vroeg stadium voorkomen van financiële problemen. Inwoners worden geholpen om hun administratieve en financiële situatie op orde te brengen en te houden. Dit wordt gerealiseerd door de inzet van professionele medewerkers.

## 2.4 Gezond en veilig opgroeien

**Bureau Halt**
Halt levert kortlopende interventies ter voorkoming, bestrijding en bestraffing van jeugdcriminaliteit. Doel is het terugdringen van jeugdcriminaliteit en zo een bijdrage leveren aan een veilige en leefbare samenleving. Er worden interventies op maat geboden.

**GGD Noord- en Oost-Gelderland**
Het beschermen en bevorderen van de gezondheid. Taken zijn o.a.:
- Jeugdgezondheidszorg 4 tot 18 jaar
- Inspectie kinderopvangvoorzieningen
- Seksuele gezondheid; o.a. spreekuur
- Voorlichting en advisering over infectieziekten
- Maatschappelijke zorg; Wmo Toezicht
- Epidemiologie; gezondheid monitoren

**Yunio Jeugdgezondheidszorg**
Uitvoering van jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar:
- Basispakket JGZ, waaronder het consultatiebureau

- Alle kinderen tussen 0 en 4 jaar en hun ouders krijgen een aanbod van vaccinatie, screening, informatie, advies en opvoed- en opgroeiondersteuning
- De JGZ kijkt naar het kind als geheel en betrekt hierbij de lichamelijke, psychische, sociale en cognitieve ontwikkeling. Zij signaleert bevorderende en bedreigende factoren in de opvoeding in gezin en omgeving. Indien nodig wordt hulp erbij gevraagd of doorverwezen.

**Home-Start en Home-Start+**
Home-Start wordt aangeboden door Yunio, onderdeel van Sensire. Home-Start is opvoedings- en praktische ondersteuning, door inzet van (professioneel getrainde) vrijwilligers, om te voorkomen dat er ernstiger en langduriger problemen ontstaan in een gezin.

**Voorschoolse educatie**
Kinderen vanaf twee jaar met een (risico op een) onderwijsachterstand kunnen voorschoolse educatie volgen. Dit om onderwijsachterstanden te voorkomen, vroegtijdig op te sporen en aan te pakken. Bijvoorbeeld op het gebied van taal. Door voorschoolse educatie op de kinderopvang kunnen deze kinderen een betere start maken op de basisschool. De gemeentelijke subsidieregeling voorschoolse educatie maakt dat deelname aan dit programma (financieel) bereikbaar is voor de doelgroep.

**De bibliotheek**
(Voor)lezen (aan kinderen) is belangrijk. Het prikkelt de fantasie en ontwikkelt het taalgevoel. Het lidmaatschap van de Bibliotheek is voor alle kinderen tot 14 jaar gratis.

**BoekStart**
Ouders van baby’s kunnen bij de bibliotheek een gratis koffertje (met daarin o.a. twee boekjes) halen en hun kind daarnaast laten inschrijven als bibliotheeklid. BoekStart laat ouders ontdekken dat het lezen van boekjes samen met hun baby leuk en leerzaam is. Baby’s die al vanaf het prille begin met boeken in aanraking komen, hebben daar hun hele leven profijt van.

**Boekjes en babbels**
Wekelijks wordt er in de bibliotheek voorleesuurtjes gehouden voor baby's/peuters en hun ouders. Daarnaast biedt dit de mogelijkheid om andere ouders te ontmoeten en van gedachten te wisselen over bijvoorbeeld opvoedingszaken.

# 3. Activiteiten

Hieronder volgt een overzicht van alle activiteiten die uitgevoerd worden op het gebied van preventie. De activiteiten zijn ingedeeld in dezelfde thema's, namelijk: gezonde leefstijl, veerkracht en weerbaarheid, basis op orde en gezond en veilig opgroeien.

## 3.1 Gezonde leefstijl

**Stimuleren van een rookvrije sportomgeving**
Een gezonde leefomgeving helpt bij het implementeren van een gezonde leefstijl. Het verenigingsleven geldt als een belangrijke plek voor ontmoeting en 'meedoen' van inwoners.

**Clubkadercoach**
De inzet van de clubkadercoach is noodzakelijk om de toeleiding van kwetsbare inwoners naar (voorliggend) verenigingsaanbod tot stand te laten komen. Als verenigingen voor een bredere groep (kwetsbare) inwoners toegankelijk worden, verwachten we op de lange termijn een afname van de inzet van dure zorg.

## 3.2 Veerkracht en weerbaarheid

**Welzijn op recept**
De huisarts of een andere eerstelijnszorgverlener verwijst de patiënt met psychosociale klachten door naar een welzijnscoach. Het primaire doel is het verhogen van het welbevinden. Samen met de client maakt de welzijnscoach een programma op maat. Met deze individuele benadering van de client (denk aan vrijwilligerswerk, bewegingsprogramma's of creatieve activiteiten) ervaren de deelnemers meer levensvreugde én een betere gezondheid. De huisartsen in Ruurlo en Eibergen en de huisartsenkoepels zijn enthousiast om hierin samen te werken.

**Berkellandwijzer**
De Berkellandwijzer is de online plek bij het vinden van praktische informatie, adressen en activiteiten dichtbij huis. Inwoners kunnen hier terecht voor informatie en vragen over: jeugd en gezin, geld, leren, sporten, uw buurt, vervoer, vrijwilligerswerk, werken en leren, wonen en zorgen voor een ander/mantelzorg.

**Platform Vrijwilligers**
Het Platform Vrijwilligers is van en voor inwoners, organisaties en verenigingen. Doel van het platform is meer verbondenheid in de samenleving organiseren en betere mogelijkheden voor verenigingen, vrijwilligers en belangenorganisaties om inwoners die dat willen te helpen participeren. Vrijwilligerswerk heeft een grote maatschappelijke waarde en draagt o.a. bij aan verminderen van eenzaamheid, verbeteren van zelfredzaamheid, participatie en zingeving.

**Knooppunt Mantelzorg**
Het Knooppunt Mantelzorg creëert meer samenhang op de verschillende activiteiten en ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers. Het knooppunt is breed inzetbaar en kan bijvoorbeeld worden gekoppeld aan de Berkellandwijzer, laaggeletterdheid, de Jimmy's.

De jongerenwerkers van Jimmy's kunnen ook een rol rond preventie op scholen vervullen; zo geven ze voorlichtingen over social media, alcohol en drugs. Ook geven ze dit soort voorlichtingen op verzoek in kernen.

**Heerlijk thuis in huis**
'Heerlijk thuis in huis' wil 50-plussers bewust maken van de mogelijkheden om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen. Het biedt mensen, afgestemd op hun persoonlijke behoefte aan informatie en advies. Maar ook inspiratie en ondersteuning bij het aanpassen van hun huis.

**Project 'Leefsamen Achterhoek'**
Met Leefsamen wordt slimme techniek met behulp van het eigen sociale netwerk ingezet, om ouderen langer veilig thuis te laten wonen.

**Meldpunt niet acute zorg**
Het Meldpunt niet-acute zorg is een punt voor mensen die geen acute hulp nodig hebben, maar waarover wel zorgen zijn. Wellicht kan door het inzetten van ondersteuning verslechtering van situatie of zelfs acute zorg worden voorkomen.

## 3.3 Basis op orde

**Vroegsignalering**
Met het project Vroegsignalering zijn inwoners met betalingsachterstanden eerder en beter in beeld. Hiermee kunnen zware middelen, zoals huisuitzettingen, voorkomen worden.

**Platform Financieel Gezond Berkelland**
Het Platform Financieel Gezond Berkelland is opgericht en zorgt voor korte lijnen. Het versterkt de keten die begeleiding biedt bij armoede en schulden.

**Tool Check waar je recht op hebt**
Met de online tool 'Check waar je recht op hebt' wordt bijgedragen aan de zelfredzaamheid van onze inwoners.

**Toegang tot schuldhulpverlening**
Personen die te maken krijgen met schulden moeten zich kunnen melden voor ondersteuning. Dit verloopt op verschillende manieren en instanties. Door in gesprek te gaan met de doelgroep en professionals over toegang tot schuldhulpverlening en hulp bij armoede, verbeteren wij onze aanpak en komen wij tot slimme werkwijzen.

**Meedoenapplicatie**
De Sociale Dienst Oost Achterhoek (SDOA) heeft een webshop voor kindregeling(en). Inwoners van de gemeenten Berkelland, Oost Gelre en Winterswijk die één of meer kinderen en een laag inkomen hebben, kunnen in aanmerking komen voor de zogenaamde kindregeling(en). Deze regelingen maken het financieel mogelijk om kinderen mee te laten doen aan activiteiten op cultureel, maatschappelijk, sportief en recreatief gebied. *In 2021 starten we met de pilot Meedoenarrangement gericht op volwassenen.*

## 3.4 Gezond en veilig opgroeien

**Jongerenwerk en Jimmy's**
Jimmy's is een plek voor en door jongeren waar een positief klimaat is waarbinnen jongeren zich kunnen ontwikkelen en hun talenten optimaal in kunnen zetten. Na twee jaar blijkt dat Jimmy's een preventieve werking heeft op de Berkellandse jongeren. Jongeren kunnen bij Jimmy's terecht om hun vragen en ideeën kwijt te kunnen, zichzelf te ontwikkelen en andere jongeren te ontmoeten. De jongeren kunnen hun verhaal kwijt bij de jongerenwerkers en andere jongeren, problemen blijven daardoor klein en bespreekbaar. Bij Jimmy's worden jongeren gezien en krijgen ze verantwoordelijkheid. Dit geeft ze zelfvertrouwen, vaardigheden en een gevoel van eigenwaarde, waar ze later in het leven profijt van kunnen hebben. Het voorkomt jongerenoverlast en daarmee onnodige inzet vanuit handhaving. Ook zien we dat Jimmy's een besparing is op inzet van geïndiceerde zorg. Daarom maakt dit project onderdeel uit van plan 'Doorpakken sturen in het sociaal domein'.

**Pilot steungezinnen**
Dit project is een effectief, preventief middel om gezinnen die het tijdelijk moeilijk hebben, te ondersteunen. Binnen de pilot InHuis Steungezinnen verbindt een coördinator van Yunio overbelaste gezinnen aan steungezinnen. Eens per week of twee weken vangt het steungezin (vrijwilligers) een kind op uit het overbelaste vraaggezin. Dat geeft de ouders even wat ruimte voor zichzelf, terwijl het kind wat extra aandacht krijgt. Hiermee wordt de inzet van (meer) professionele hulpverlening voorkomen.

**POH-jeugd**
Met de inzet van de POH[1]-jeugd krijgen kinderen passende ondersteuning op de juiste plek, omdat POH-ers een totaalbeeld hebben van de gezinsproblematiek. Hiermee kan inzet van zwaardere zorg voorkomen worden. Voor huisartsen betekent dit korte lijnen naar Voormekaar, voor ons als gemeente betekent dit dat we kunnen sturen in de zorgtoewijzingen van de grootste externe verwijzers.

**Preventie Platform Jeugd**
Het Preventie Platform Jeugd Oost Achterhoek (PPJ)is een sterk netwerk gericht op preventie van jeugdproblematiek en een samenwerking tussen de gemeenten Oost-Gelre, Winterswijk, Aalten en Berkelland. Zij werkt vanuit de principes van normaliseren en de-medicaliseren en zet in op de fase nog voordat er problemen zijn (collectieve preventie).

Zij zetten zich in voor het gezond en veilig opgroeien van kinderen en jongeren t/m 23 jaar. Het PPJ biedt trainingen, cursussen en bijeenkomsten aan voor kinderen, ouders, opvoeders en professionals in de Oost-Achterhoek. Door de inzet van preventieve activiteiten wordt voorkomen dat kleine vragen bij jongeren en/of ouders grote problemen worden. De activiteiten richten zich vooral op de thema's alcohol en preventie, kind en armoede, weerbaarheid en kind en echtscheiding.

[1] POH = praktijkondersteuner huisartsen